وتەی پێنجەم

بسم الله الرحمن الرحيم

(اِنّ اللّهَ مَعَ الَّذينَ اتَّقَوْا والّذينَ هُمْ مُحْسِنُونَ) (النحل: ١٢٨).

ئەگەر دەتەوێ بزانیت "بەجێهێنانی نوێژ" و "خۆپاراستن لە گوناهە گەورەکان" چەندە پلەیەکی بەرزە لە فەرمانبەرێتیی ڕاستەقینەی ئادەمیزاددا و، چەندەش لەگەڵ فیطرەت و سروشتی مرۆڤدا گونجاون.. گەر دەتەوێت ئەمانە بزانیت، ئەوا سەیری ئەم چیرۆکە بکە و گوێی لێ ڕابگرە:

لە جەنگی گەورەی جیهانی(سەفەربەرلك)دا دوو سەرباز پێکەوە لە تیپێكدا بوون. یەکێکیان: کارگوزار و مەشقپێکراو بوو، تا بیشلێی ئەرك و فەرمانی خۆی بەدڵ بوو. ئەوی تریشیان: هیچ نەزان و تەمبەڵ و سك و نەفس پەروەر بوو.

یەکەمیان، کە ئەرکی خۆی بە ڕێكوپێکی ڕادەپەڕاند، هەمیشە بایەخی بە مەشقکردن و داخوازییەکانی جیهاد دەدا و، هەرگیز بیری لە پێداویستییەکانی خواردن و خواردنەوە نەدەکردەوە، چونکە دڵنیا بوو لەوەی کە: بەخێوکردن و تیماری کردنی لە کاتی نەخۆشیدا و دابینکردنی کەرەسە و ئامێر و پێداویستییەکانی، تەنانەت پاروو کردنیش بە دەمیەوە لە کاتی پێویستدا، ئەمانە هەموویان کار و ئەرکی سەرشانی دەوڵەتن. بەڵام ئەرکی سەرشانی ئەم تەنها مەشقکردن و جیهادە. خۆ ئەمەش ڕێ لەوە ناگرێت کە هەندێ جار و لە کاتی پێویستدا ئامادەکردنی خواردن و هەندێ کاروباری وەك شۆردنی قاپ و کەوچکەکانی خواردن بخاتە ئەستۆی خۆیەوە.

جا ئەگەر پرسیار لەم سەربازە بکرایە و پێی بوترایە: ئایا تۆ خەریکی چییت و بە چییەوە سەرقاڵیت؟ لە وەڵامدا دەیوت: (من هەندێ لە داواکاری و ئەرکەکانی دەوڵەتم بە ڕەزامەندیی خۆم گرتووەتە ئەستۆ، بێ ئەوەی لە بەرامبەری ئەم کارەمەوە چاوەڕوانیی هیچ پاداشتێك بکەم).. هەرگیز نەیدەوت: بۆ دابینکردنی ژیان و خەرجیی خۆم تێدەکۆشم..

بەڵام گەر هەمان پرسیار ئاراستەی ئەو نەزانە سك پەروەرە بكرایە كە گوێی بە جەنگ و مەشق و فێربوون نەدەدا، لە وەڵامدا دەیوت: (ئەوە ئەركی دەوڵەتە و هیچ پەیوەندییەكی بە منەوە نییە). بەم چەشنە، هەردەم لە هەوڵی خواردن و خەرجیدا بوو، دەچوو تیپەكەی خۆی بەجێ دەهێشت و لە ناو بازاڕەكاندا سەرگەرمی مامەڵە و كڕین و فرۆشتن دەبوو.

برادەرە بەگوڕ و مەشق پێكراوەكەی پێیوت:

(برادەر! ئەو ئەرك و فەرمانبەرییە سەرەكییەی كە تۆی لێرەدا بۆ هێنراویت تەنها جیهاد و مەشقكردنە. بۆ دابینكردنی پێداویستییەكانی تریشت، پشت بەو پادشایە ببەستە كە تۆ لە سوپاكەیدایت، دڵنیابە كە نایەڵێت بە برسێتی بمێنیتەوە. چونكە بەخێوكردنی تۆ و ئامادەكردنی پێداویستییەكانت ئەرك و فەرمانبەریی ئەوە. پاشان بیشزانە كە تۆ تاقە كەسێكی تەنها و هەژاریت و لە هەموو جێگایەكدا خۆتت پێ بەخێو ناكرێت. ئەوەش لە یادی خۆت مەبەرەوە كە ئێستا ئێمە لە جیهاد و جەنگێكی جیهانیی گەورەدا دەژیین، ئەگەر لەسەر یاخیبوون بەردەوام بیت، ئەوا زۆر نزیكە پادشا لە تۆڵەی ئەم یاخیبوونەتدا سزایەكی سەخت و گەورەت بدات لەو سزایانەی كە بەسەر ئەوكەسانەدا دەدرێت لە كاتی تێكهەڵڕژان و هێرشی جەنگدا هەڵدێن و ڕادەكەن!

كەواتە ئێمە لە بەردەم دوو ئەرك و فەرمانبەریداین. یەكێكیان: فەرمانبەرێتیی پادشا خۆیەتی، كە بەخێوكردنی ئێمەیە، هەرچەندەش هەندێ جار هەندێ لە ئەركەكانی خۆی بە ئێمە دەسپێرێت. ئەوی تریان: فەرمانبەرێتیی تایبەتیی خۆمانە كە ئێمەی بۆ تەرخان كراوین، ئەویش جەنگ و مەشقكردنە. خۆ بێگومان پادشا لەمەشدا هەندێ یارمەتیمان دەدات و ڕێمان بۆ ئاسان دەكات).

* * *

براكەم! بێگومان تێگەیشتیت لەوەی كە ئەگەر هات و ئەم یەكەیان گوێی بۆ ئەو برادەرە دڵسۆز و موجاهیدەی خۆی ڕانەگرێت، چ زیانێك ڕووی تێدەكات و خۆی دەخاتە چ مەترسییەكەوە.

ئێستاش ئەی نەفسی تەمبەڵم!

بزانە کە: مەبەست لە گۆڕەپانی جەنگ لەم چیرۆکەدا: ئەم ژیانە شلۆق و شلەژاوەی دنیایە.. ئەو تیپە سەربازی‌یانەش: نەوە و وەچەکانی مرۆڤایەتین لە دێر زەمانەوە هەتا ئێستا.. مەبەست لەو تیپە ناوبراوەیش: کۆمەڵگای موسڵمانی نوێی ئێستامانە.. ئەو دوو سەربازەش لەو تیپەدا، یەکەمیان: مرۆڤی دڵ وریا و ئاگادارە کە دریغی لە بەجێ‌هێنانی فەرزەکانی‌دا ناکات و لە گوناهەکان دوورەپەرێزە و هەردەم لە خواپەرستی‌دایە و خەریکی موجاهەدەی نەفس و شەیتانە، تاکو خۆی لە تاوان و گوناهباری بپارێزێت. ئەوی تریشیان: مرۆڤی زەرەرمەندی فاسقە کە وازی لە بەجێ‌هێنانی فەرزەکان هێناوە و کەوتووەتە داوی ئەو خەتاباری‌یەی کە لە ڕێی پەیداکردنی ڕۆزی‌دا دێتە ڕێی، ئەو مرۆڤەیە کە نوقمی خەفەت و بیرلێکردنەوەی گوزەرانە و، ئەم هەوڵە بێ‌وچانەی بۆ دنیا گەیاندوویەتە ئەوەی ڕۆزیدەر(الرزاق)ی ڕاستەقینەش تۆمەتبار بکات!

مەبەست لەو مەشق و داخوازی‌یانەش: داخوازی‌یەکانی خواوەندە کە لە پێش هەموویانەوە نوێژ و پەرستشە.. ئەو جەنگەش بریتی‌یە لە: ئەرکی جیهاد لە دژی نەفس و شەیتان و ئارەزووبازی و گوناهـ و ڕەوشتە نزمەکان و شەیتانەکانی "جیننی" و "ئینس" بۆ دەربازکردنی "دڵ" و "گیان"ی مرۆڤ لە فەوتان و لەناوچوونی هەمیشەیی.. ئەو دوو فەرمانبەری‌یەش، یەکەمیان بریتی‌یە لە: گوزەران و بەڕێخستنی ئەم ژیانەی دنیا کە خوا بەخشیویەتی بە مرۆڤ، دووهەمیشیان بریتی‌یە لە: پەرستش و نزا و پاڕانەوە لە دەرگانەی بەخشندەی ژیان‌دا و دلارامی و پشت‌بەستن بەو خواوەندە.

بەڵێ، ئەو کەسەی ژیانی بەخشیوە و، بە درەوشاوەترین موعجیزەی خۆی بنیاتی ناوە و ڕازاندوویەتیەوە، هەر ئەو خواوەندە بەخشندەیە خۆیشی درێژە بە ڕۆزی‌دان و پەروەردەکردن و ژیانیش دەدات. گەر ئەو نەبێ دەبێ کێ بێت بتوانێت ئەم کارانەی لە ئەستۆدا بێت و ژیان ببەخشێت و درێژەی پێ بدات؟

ئەگەر بەڵگەیشت لەسەر ئەم ڕاستی‌یە دەوێت، ئەوا سەرنج بدە کە:

بە چاوی خۆمان دەبینین لاوازترین و گێلترین زیندەوەر (وەك ماسی و کرمی میوەکان) باشترین ڕۆزی‌یان دەدرێتێ، هەروەها لاوازترین و بچووکترین

دروستکراویش (وەك بێچووەکان و ساوایان) پاکترین و پوختەترین ڕۆزی‌یان پێ دەبەخشرێت!

بەڵێ، بۆ ئەوەی باشتر بۆت ڕوون ببێتەوە کە پەیداکردنی ڕۆزیی "حەڵاڵ" پشت بە هێز و دەستەڵات نابەستێت، بەڵکو بە پێچەوانەوە، لاوازی و بێ‌دەستەڵاتی دەبن بەهۆی دەست‌کەوتنی ڕۆزی، ئەوا تەنها بەراوردکردنێك لە نێوان: "ماسی‌یە دەبەنگەکان" و "ڕێوی".. هەروەها لە نێوان "بێچووە بێ‌هێزەکان" و "جانەوەرە دڕندەکان".. هەروەها "درەختە ڕاوەستاوەکان" و "ئاژەڵە بە هەڵپە و تەماعەکان"دا، سەروزیادە بۆ ئەوەی ئەم ڕاستی‌یەت بە تەواوی بۆ ڕوون ببێتەوە!

کەواتە ئەو کەسەی لە پێناوی ژیان و گوزەراندا نوێژ و پەرستشەکانی پشت‌گوێ دەخات، وەك ئەو سەربازە وایە کە مەشق و سەنگەری جیهاد بەجێ دەهێڵێت و دەکەوێتە دەست‌پان‌کردنەوە لە بازاڕەکاندا.

بەڵام ئەو کەسەی پاش بەجێ‌هێنانی نوێژ و پەرستشەکان، کاروبارەکانی ڕادەپەڕێنێت و لە گەنجینەی میهرەبانیی خواوەندی ڕۆزیدەردا بە شوێن ڕۆزیی خۆیدا دەگەڕێت، تاکو نەبێت بە بار بەسەر کەسی ترەوە و دەست لە هیچ کەسێك پان نەکاتەوە.. ئەم کردارە، لە ڕاستی‌دا کارێکی گەلێ جوامێرانەیە، تەنانەت ئەم چەشنە کردارە بۆ خاوەنەکەی بە جۆرێك لە جۆرەکانی پەرستش دەژمێررێت و پاداشتی بۆ دەنووسرێت.

سەرەڕای ئەمەش، سروشتی مرۆڤ و ئامێرە مەعنەوی‌یەکانی، بە ئاشکرا دەری دەخەن کە مرۆڤ تەنها بۆ "خواپەرستی" خولقێنراوە و بەس، چونکە ئەو کردار و توانستەی کە لە مرۆڤدایە و بتوانێت بۆ ژیانی دنیای تەرخان بکات، ناگاتە ئەندازەی ئەو کردار و توانستەی کە لە بچووکترین و بێ‌دەستەڵات‌ترین باڵندەی وەك چۆلەکەدا دەبینرێت کە زۆر زیاتر و باشتر لە مرۆڤ لەزەت لە ژیان دەبات! بەڵام سەبارەت بە ژیانی مەعنەویی دواڕۆژەوە و ئەو شتانەی کە خوا پێی بەخشیوە، وەك: زانست و، هەژاری لە بەردەم دەستەڵاتی خوای‌گەورەدا و، نزا و پاڕانەوە و، پەرستش.. مرۆڤ = لەمانەدا =پادشا و سەرکردەی هەموو زیندەوەرانە!

کەواتە تۆش ئەی نەفسەکەم!

ئەگەر ئاواتی هەرە گەورەت ژیانی دنیا بێت و هەموو کردار و کۆششێکت بۆ ژیانی ئەم دنیایە تەرخان کردبێت، ئەوا گومان لەوەدا نیە کە لە حوکمی لاوازترین و بچووکترین چۆلەکەدا دەبیت. بەڵام گەر ئاواتی هەرە گەورەت ژیانی ئەودنیا بێت و، ژیانی ئەم دنیاشت کردبێت بە کێڵگە و مەزرایەك بۆ ئەو کردەوە باشانەی کە لە پاشەڕۆژدا بەروبووم دەبەخشن، ئەوا هەر لەم دنیایەدا دەبیت بە سەرکردەیەکی گەورەی گشت گیانەوەران و بەندەیەکی نازداری خوای گەورە و میوانێکی ئازیزی پەروەردگار لەم میوانخانەیەی دنیادا.

بەم چەشنە دەرکەوت کە: تەنها دوو ڕێگات لە بەردەمدایە، هەرکامیانت دەوێت دەتوانیت هەڵیبژێریت.

بەڵام لە پێشدا داوای ڕێنمایی و سەرکەوتن و یاریدەدان تەنها لە خوای بەخشندەی میهرەبان بکە!